

Tollbamondás

Egy sikeres ösztöndíjnak köszönhetően Lotz János 1935 őszén érkezett Stockholmba, ahol germanisztikai és filozófiai kutatásokat végzett. A Királyi Magyar Intézet hamarosan felkérte lektornak, s a Stockholmi Főiskolán is alkalmazták, magyar nyelvet tanított. Egy évvel később a 23 éves Lotz Jánost kinevezték a Magyar Intézet igazgatójának, ezt a megbízatást 20 éven keresztül nagy sikerrel látta el. 1939-ben a Stockholmi Főiskola vezetője magántanárrá habilitálta, majd a magyar nyelv docensévé nevezte ki Lotzot. Ez volt az első eset, hogy Stockholmban külföldi állampolgárt magántanárrá neveztek ki. Björn Collinder svéd nyelvész, műfordító 1938-ban felkérte Lotzot, hogy az Uppsalai Egyetem Finnugor Tanszékén is tartson nyelvtanfolyamokat. Óráit szép számú hallgatóság látogatta, akikkel a magyar nyelvtan és irodalom mellett a magyarságot is megszerettette.

Útmutató a tollbamondáshoz

Írjuk fel a táblára!

1/ Björn Collinder (ejtsd: björn kolinder)

Mondjuk el a gyerekeknek, ki volt Collinder! (Svéd nyelvész, műfordító, finnugrista, az Uppsalai Egyetem Finnugor Tanszékének több mint harminc éven át vezetője, a Magyar Tudományos Akadémia tiszteleti tagja, aki kiválóan beszélt magyarul.)

2/ Uppsala (ejtsd: upszala)

Mondjuk el a gyerekeknek:

1/ a „lektor” szó jelentését a szövegben! (Hazaiaknak idegen nyelvet, külföldieknek hazai nyelvet oktató egyetemi v. főiskolai előadó. Lotz a svédeket tanította magyarra.)

2/ a „habilitál” szó jelentését a szövegben! A habilitáció a fogalom általános jelentése szerint egyetemi magántanári képesítés.

Hívjuk fel a diákok figyelmét, hogy az intézményeknek ez a hivatalos neve!

Először olvassuk el végig a szöveget, utána egy teljes mondatot olvassunk fel, majd kisebb egységekben diktáljuk le! A végén újra olvassuk el az egész szöveget!

Minden hiba 1 pontot von le a 20 pontos pontszámból (vesszőhiba is!).

A vesszők helyét nem mondjuk meg!

Annyi ideig tart a tollbamondás, amíg minden gyerek végez.

Szövegértés - megoldások

1. Határozd meg a szövegben szereplő fogalmak jelentését!

5/

egzotikus: *különleges, idegen, ritka, távoli stb.* (nyelv)

konténer: *tartó, tartály, szállítótartály*

katalogizál: *jegyzékbe/nyilvántartásba foglal, katalógust (valamilyen rendszer szerinti jegyzék) készít*

könnyűszerrel: *nagyon gyorsan, megerőltetés nélkül*

muzikális: *a zene iránt fogékony, zeneértő, zenekedvelő stb.*

A fentiekhez hasonló jelentések elfogadhatók.

2. Igaz vagy hamis?

4/

a) Japánban két egyetemre is ellátogattak a magyar vendégek. **igaz**

b) 1993 óta tanítanak Oszakában magyar nyelvet. **hamis**

c) A japánok érdeklődtek a magyar népi kultúra iránt. **igaz**

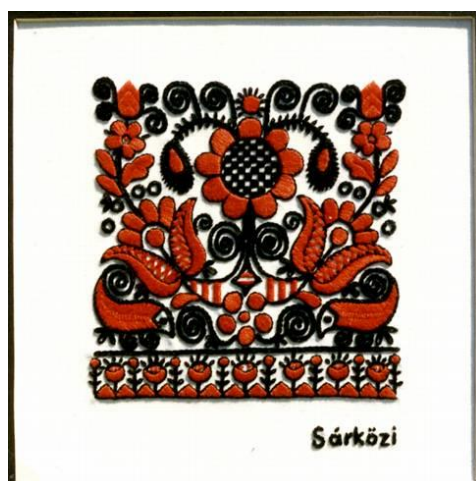
d) Japánba tavasszal érkeztek a bonyhádiak. **igaz**

3. Hol készült a fénykép? (ország, város, helyszín)

3/

Japán Oszaka a Kansai Gaidai Egyetem előtt

4. A képen a híres sárközi hímzés egyik mintáját láthatod.

A minta leírása:

Szabadrajzú, virágféléből formált, de mértaniassá merevített, tömött csíkban szerkesztett minta. A motívumokat, egy-egy virágelemet arányos távolságban helyeztek el sorban, a közöket pedig ennél kisebb, aszimmetrikus alakzatokkal töltötték ki. Tagolást visz a mintába a mindig sötét kontúrozás. Válogatott laposöltéssel, keresztöltéssel, a kontúrokat gépöltéssel varrták igen gondosan, így az anyag színe-visszája szinte egyforma.

Töltsd ki a táblázatot!

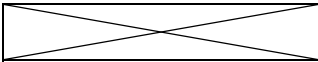
8/

A minta leírásából válogass ki fogalmakat a táblázat szerint!

Hímzés technika	Formai elemek	Egyedi sajátosság
laposöltés	virágmotívumok	sötét kontúrozás
keresztöltés	arányosság	színe-visszája szinte egyforma
gépöltés	aszimmetrikus alakzatok	mértaniasság
	csíkban szerkesztett minta	

Helyesírás – megoldások

1. Milyen j hangot jelölő mássalhangzó vagy mássalhangzók hiányoznak a szóból? Írd le helyesen! A többféleképpen kiegészíthető kakukktojások mellé írd le a másik megoldást is! **18/**

	Helyes szóalak	Másik megoldás
he_egy	helyjegy	
lő_ön	lőjön	
gomb_uk	gombjuk	gomblyuk
bögö_	bögöly	
su_tás (zsinórdíszítés)	sujtás	
szerá_	szeráj	
fo_t	fojt	folyt
zsö_e	zsöllye	
veszé_el	veszélyjel	veszéllyel
sú_t	sújt	súlyt
ku_torog	kujtorog	
vi_og	vijjog	
erké_elenet	erkélyjelenet	
dö_f	dölyf	

2. Húzd alá a mondatba illő helyes formát!

12/

A gyermekem két tannyelvű/kéttannyelvű osztályba jár.

Meg nem értés/Megnemértés vette körül.

Aláírták a meg nem támadási/megnemtámadási szerződést.

Oda vagyok/odavagyok a komolyzenéért, de nem mehetek koncertre, mert oda vagyok/odavagyok az influenzától.

A nyugati határszakaszon és az oda vezető/odavezető útvonalakon forgalomkorlátozás van.

Tegnap belém botlott/belémbotlott egy régi osztálytársam.

Nem csak/Nemcsak a hangja lágy, de a tekintete is simogató.

A hozzá tartozó/hozzátartozó alkatrészek még hiányoznak.

Egy húsz emeletes/húszemeletes házat épített.

Győzni akartam, de a veszteség/vesztesség érzését kell átélnem.

Visszafelé menet/Visszafelémenet megálltunk a várnál.

3. Írd a táblázat utolsó oszlopába a helyesen írt forma betűjelét!**14/**

A	B	C	
Keleti pu.	Bp.-i	DNY	A
San Francisco-i	San Franciscó-i	san francisco-i	B
Öreg Patkány Borozó	Öreg Patkány borozó	Öreg patkány borozó	B
A Kutya-beli	A kutya-beli	A Kutyabeli	A
Be-a-trix	es-er-nyő	Pálf-fy	B
Eszterházy	Esterházy	Eszterházi	A,B
Anyák Napja	Anyák napja	anyák napja	C
ajak-foghang	ajakfoghang	ajak-fog hang	C
autószerelés és bontás	autószerelés, és -bontás	autószerelés és -bontás	C
József Attilák	József Attila-k	József Attilá-k	A
ki-kinéz	ki-benéz	ki-ki néz	A
fej fej mellett	fej-fej mellett	fej, fej mellett	A
2015. novemberében	2015. nov. 1. – nov. 30.	2015. nov. 1 – nov. 30.	B
33 %-al	8.-ban	0-át	B

4. Alkalmazz kötőjelet ott, ahol szükséges!**16/**

Achilles-ín	Baranya megye	Eger vidéke	Kaláka együttes
Szinyei-kép	Szahara sivatag	Duna menti	kérve kéri
NATO-tagság	Bükk hegység	Tisza-part	Szent István-nap
Jókai-regény	Erzsébet híd	Duna–Tisza köze	állami díjas

Összesen: 60 pont**Elért pontszám: _____**